

Szerkesztési iroda:
Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Évi 24 K
Félévi 12 K
Negyedévi 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetések
a kiadóhivatal veszi föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepek kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 149. szám.

Kedd, július 1.

Iskoláink múlt évi beszámolója.

Menczer Lipót. — Az állami elemi iskolák értesítői.

Nagybeeskerek, jul. 1.

Városunk elemi iskoláinak ezidei értesítőit kinyitva, egy rendkívül szimpátiikus, városunkban mindenki által kedvelt, mindig derült arcot látunk felénk mosolyogni: a Menczer Lipótét, a vármegye Podli bácsi-jáét. Az értesítők közlik ezt az arcképet abból az alkalomból, hogy városunknak egyik igen értékes szociális intézménye, az „Iskolagyermekbarát-Egylet”, mely felvirágzását köszönheti neki, 40 éves fennállását jubilálja. Menczer Lipót neve annyira beékelődött városunk szociális és kulturális intézményeinek történetébe, hogy méltó arra, — bár közismert szerénysége tiltakozni fog ellene — hogy mikor városunk kulturális intézményeinek egyévi működéséről beszámolunk, nevét élére állítva, mi is kivegyük az elemi iskolák jubileumából a magunk részét. Menczer Lipót, aki tősgyökeres nagybeeskereki, egyetemi éveit leszámítva, itt élte le eddigi 78 évét, amit a sors oly derűtlen engedett neki megélnie. Nagybeeskerek város utolsó évszázada történetének valóságos archívuma, aki minden nevezetesebb eseményre, minden szerepet vitt névre emlékszik és ha ezen emlékezéseiből beszél, csudálkozással bámulja körülötte mindenki az ő csudás emlékezőtehetségét. Lapunkban gyakrabban megjelent, városunk történetéből merített tárcáit mindenki élvezettel olvassa. Városunk és vármegyénk közéletében, politikai, társadalmi, közjóléti, de különösen közjótékonyági intézményeiben mindig élénk részt vett mint vezető egyéniség, de a legtöbb esetben mint szervező, mint alapító. A Vörös Kereszt Egyesületnek hosszú évek óta gazdája, a Torontálmegyei Tüdővészellenes Egyesületnek alapítása óta alelnöke és buzgó gyűjtője, a Torontálmegyei Patronage Egyesületnek egyik alapítója és pénztárosa, a megyei Tüzoltó Szövetségnek alapítása óta pénztárosa és ügyének szóval-tettel lelkes előmozdítója, a városi közegészségügyi bizottságnak több mint 20 év óta munkás elnöke, a városi iskolaszéknek, majd az államosítás után a gondnokságnak több mint 30 év óta szorgalmas alelnöke, az iskolaügynek mindig kiváló barátja: 1865-ben ő alapította a Jótékony Nőegyletet, melynek éveken át titkára volt. 1868-ban ő alapította a megyei gazdasági egyesületet, melynek éveken át szintén titkára volt. Ő virágoztatta fel az „Iskolagyermekbarát Egyesületet”, mely év elején könyvekkel, tanszerekkel, tél elején meleg ruhával és egész télen át meleg ebédrel látja el az erre rászorult szegény iskolásgyermekket. Általában évtizedek óta nem volt városunkban olyan kulturális, vagy szociális mozgalom, melyből Menczer Lipót ki ne vette volna a maga tevékeny részét.

Mi a magunk részéről, kiket lapunk révén Menczer Lipóthoz régi szoros barátság fűz, csatlakozunk az elemi iskolák jubileumához és kívánjuk, hogy kulturális és közjótékonyági intézményeink javára, a mi mindnyájunknak kedves Poldi bácsi-ja még sokáig frissen tevékenykedhessenek.

Városunk három állami elemi iskolá-

jának múlt évi tevékenységéről három értesítő számol be. Mind a három bevezető cikke közli Büchler Hugó egyesületi titkár leírásában „Az Iskolagyermekbarát Egyesületnek” 40 éves történetét, melyben melegen emlékezik meg Menczer Lipótról, Baaden Károly és Wégling István tevékenységéről, akik lehetővé tették, hogy az egyesület oly széles mederben teljesíthette feladatát.

I. Az I. számú elemi iskola értesítőjében közli Wégling István igazgató, aki jelentésében kiemeli mint nagyjelentőségű eseményt az új épület felépítését és az iskolának 8 osztályúvá való kifejlesztését. Az új épületnek okt. 15-re kellett volna elkészülnie és dacára ennek, az átvétel a kir. tanfelügyelő többszöri sürgetése dacára sem történt meg a tanév folyamán. Ugyanezt a panaszt olvassuk a III. számú értesítőben is, ahol a régi épületben 3-3 osztályban csak félnapos váltakozó rendszerrel tudták a tanítást teljesíteni. És ezt a tanításra rendkívül hátrányos rendszert kellett a tanév végéig fentartani, habár az új iskolaépület készen volt és ennek átadása érdekében úgy az igazgató, mint a kir. tanfelügyelő a szükséges lépéseket ismételtelen megtette. Tekintettel arra, hogy az iskolai oktatás városunkban tán még nem a Csáky szalmája, felhívjuk az illetékes ténylezők figyelmét erre a körülményre és mindenestre meg kellene vizsgálni, kiket terhel ebben a kérdésben mulasztás.

Megemlékezik az igazgatói jelentés arról a szép ünnepélyről, amelyen a múlt tanév folyamán a volt központi iskolának sok éven át kiválóan érdemes igazgatóját, Baaden Károlyt vármegyénk főispánja a király kitüntetésével ékesítette fel. Két gyászestéről is megemlékezik a jelentés: Szabó Sándor igazgatóról és Weisz Izidor gondnoksági tagról.

A tantestület úgy a havi, valamint a közös értekezleteken is behatóan tanácskozott az egyöntetű nevelés-tanítás érdekében és az iskolát érdeklő minden ügyben. Azonkívül a tantestület minden tagja tevékeny részt vett a társadalom mindazon kulturális, közhasznú vagy humánus mozgalmában, ahol a tanítónak hivatásánál fogva tere nyílik. Résztvettek a Gyermektanulmányozási társaság munkásságában, a Patronage-egyletben, a mesemondó délutánokon stb.

A tantestület 12 tagból állott. A tanulók száma volt 8 osztályban 393, zsufolt osztály kettő volt, egy 63, a másik 65 tanulóval. A tanulók vallás szerint a következőképpen oszlottak meg: róm. kath. volt 243, ref. 22, evang. 8, gör. kel. 19, izr. 1. Helybeli volt a tanulók közül 387, vidéki 6. Az ide beosztott I. és IV. állami óvodába összesen 183 gyermek járt.

II. A II. számú iskola értesítőjében Liska Ferenc igazgató közli. Az igazgatói jelentés a fentiekben kívül még kiemeli, hogy a tantestület legfőbb törekvése a munkára nevelés volt. A kézimunkát minden tantárgy keretében tanították. Készítettek a tanulók az alsóbb osztályokban papír, agyag, sás, fa és kartonból különféle játékszereket, butordarabokat és gazdasági eszközöket. A tanulók technikai ügyessége a felsőbb osztályokban annyira fejlődött, hogy földrajzi dolgokat is mintáztak agyagból.

A tantestület 11 tagból állott. Beiratkozott összesen 409 tanuló, ezek közül 397 helybeli és 12 vidéki. Vallásra nézve: róm. kath. 261, ref. 20, ág. ev. 33, gör. kel. 39 és izr. 31. Tulzsufolt osztály 1 volt 73 tanulóval.

III. A III. számú iskola értesítőjében szép cikkben emlékezik meg Kiss Mária tanítónő Bányai Jakab igazgató jubileumáról. Az igazgatói jelentés kiterjeszkedik a tanév minden fontosabb mozzanatára, a tantestületnek a nevelést, oktatást illető határozmányaira stb.

A tantestület 11 tagból állott.

Az iskolába beiratkozott összesen 402 tanuló, zsufolt osztály nem volt. A tanulók közül 398 volt helybeli és 4 vidéki. Vallásra nézve volt: 295 róm. kath., 14 ág. ev., 7 ref., 59 gör. kel., 28 izr.

Érdemsorozatok, különféle statisztikai kimutatások, a jövő évre vonatkozó értesítések egészítik ki a csinos értesítőket.

Sz. A.

HIREK.

Öreg diák éneke.

Péter Pálkor a határban
Hullanak a rendek,
Kis diákok, véreim,
Haza mennek kendtek
Pihenőre, játékra,
Mindenféle jóra,
Ugynevezett áci, náci —
Nagy vakációra.

Most az idő híves bár
S jói esik a bunda,
Nem dől annyi buzaszál,
Mint ahány szekunda,
Két hónapig feleditek
Ami diák-átok:
Nem köt a professzor Pick-
ket Szeptemberig rátok.

Voltam én is, hej, diák,
Jártam csatatűzben
S a leckével, mit tagadjam,
Gyakran összetűztem.
A fizikát, teszem aztat,
Nem tudtam, mint ama vizek,
Amik bizton folynak,
S elvi ellensége lettem
Jó Fehér Ipolynak.

Minden tanár szeretett,
— Volt is részem sokban, —
Hozzám szokott valamennyi,
Én hozzájuk szoktam
S mikor eljött az év vége
— Ugy-e, nemes érdek? —
Ne szakadjak el szívüktől,
Ismétljem meg az osztályt,
Sirva, riva kértek.

A boldogság nem örök,
Mindennek van vége,
Elszakadtam mégis tőlük
Jaj, de nagyon régen,
Java része másvilágon
Vezet osztálykönyvet, —
Isten ugyse, nem tudom, hogy
Melyikünknek könnyebb!

Amit vétett pajkosságom,
Ezerszer megbántam, —
... Bár ott ülnék még a padban
Ünnepelő ruhában,
Szívemben a fiatalság
Rajongó hitével, —
Oh, csak vissza tudnék szállni
Ki sem merem mondani, hogy
Mennyi tenger-évvél!

Megül néha az áhitat
Ajkamon vendégnek,
Olyankor a lelkemben
Régi lángok égnek,
Égi utról jó tanárok
Megérkeznek hozzám,
Két kezemet összetéve
Mintha imádkoznám.

Kihallgatnak, megbírálnak
Minden apró tettet:
— Látod, látod, milyen vagy,
Ezt is rosszul tetted!
Aztán hogy tudunk örülni
Szellemajkon diskurálók,
Bizalmasak ketten,
Mikor arcom cirógatva
Ugy találják: közbe-közbe
Jót is cselekedtem!

Hál'isten, a java él még,
Örökké üdén maradva,
Ífiabban másnál,
Egymást pedig számon tartjuk
S igaz, nagy öröme esnek
A találkozásnál;
Nem tudom, az élete
Melyikünknek hosszabb,
Csak azt érzem: diák vagyok,
Akire ma is vigyáznak
S szegény kicsi életemben
Nem tehetek rosszat.

Bob.

IDÓJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Július 1.

Barométer sülyed 753.4. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 17.3 C°. Hőmérséklet: maximum június 30-ikán 20.0 C°, min. ma reggel 9.3 C°. Csapadék 0.1 mm. Felhőzet Nb10. Szélirány és erősség W4. Jólát a következő 24 órára: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűrtösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő. Ci—St = felhőfátyol. Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesend, 8 = nagy vihar.

— **Uj hivatalos órák a városnál.** Nagybecskerek városánál ma, július elsejével új hivatalos órák lépnek életbe. Ugyanis a módosított városi szervezési szabályrendelet értelmében, mely módosítást a júniusi városi közgyűlésen is elfogadtak, a hivatalos órákat a városnál ezentúl reggel 8 órától déli 2 óráig tartják. Ez alól csupán a városi rendőrkapitányi hivatal képez kivételt, ahol megmaradnak az eddigi hivatalos órák, t. i. reggel 8-tól déli 12-ig és délután 3-tól 5 óráig, tekintve a városi rendőrség hivatalos működésére, amely délután is minduntalan igénybe veszi a hivatal személyzetét. A városnál délutánonként mindig egy kezelési hivatalnok fog inspekción tartani.

— **A közig. tanfolyam szigorlatai.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamnak szigorlatai ma délelőtt kezdődtek el az írásbeli szigorlattal. Az írásbeli szigorlaton, melyet a vármegyeház nagytermében tartottak meg, az előadó tanárok felváltva gyakorolták a felügyeletet. Délután folytatták az írásbelit, holnap pedig a szóbeli szigorlatok kezdődnek el.

— **A nagybecskereki pályaudvar kibővítése.** A nagybecskereki pályaudvar tudvalevőleg már rég rászorulna egy alapos kibővítésre vagy átalakításra. A mai pályaudvar nemcsak hogy nem illik egy városhoz, de alig képes kielégíteni a szerényebb igényeket is és mindenekelőtt nem lehet kellőképpen lebonyolítani a forgalmat. A Máv. igazgatósága belátta ezt s ezért terveket készített a nagybecskereki (rég) pályaudvar kibővítéséről. A kibővítés ügyében azután legutóbb értekezlet volt Nagybecskereken, amelyen résztvettek a Torontáli Helyiérdekű Vasutak, a Nagybecskerek—szeged—nagykikindai Vasut részv. társaság kiküldöttei, valamint a Máv. üzletvezetője. Az üzletvezető bemutatta az értekezleten a nagybecskereki pályaudvar kibővítéséről készült terveket, amelyek több mint egy millió koronát igényelnének. A két helyiérdekű vasut kiküldöttei ilyen nagyarányú költségekhez nem járulhattak hozzá annál is inkább, mert a Máv. üzletvezetőjének felvilágosítása szerint a szeged—nagybecskereki vonalat Pancsovaig direkt meg fogják hosszabbítani s az országos forgalom érdekében az egész vonalat Pancso-

váig körülbelül tíz esztendő alatt elsőrendű pályává alakítják át s így a pályaudvar kibővítésére akkor föltétlenül szükség lesz. Most a pályaudvarnál csak kisebb mértékben — mintegy 60 ezer korona erejéig — eszközölnek beruházásokat, azonkívül orvosolni fogják a pályaudvar gyatra és lehetetlen világításáról szóló régi panaszokat.

— **A filharmónikusok hangversenye.** A nagybecskereki filharmóniai egyesületnek július 1-ére a Korona-szálló kert-helyiségébe hirdetett népies hangversenyt a társulat vezetősége a kedvezőtlen időjárás miatt július 5-ére halasztotta.

— **Az 1. számú áll. iskola zászlózára** legújabbán a következő adományok folytak be: Messinger Karolin 10 K, Steinitzer Géza 10 K, Steyer Péter gyűjtése 6 K 50 f., Eisenstädter és tsa 5 K, Mayer Rezső 5 K, Wilhelm Ferenc 5 K, Wagner Nándor 3 K, Polyák József gyűjtése 4 K, Coufall Mihály 3 K, Klug György 3 K, Oppolzer Jenő 2 K, Kompa Mihály 2 K, Lehmann Péter 1 K 10 f., Bukovác István 1 K, Albu Adám 1 K. Az iskola tanstülete, amidőn hálás köszönettel nyugtazza ezen adományokat, egyben tisztelettel kéri mindazokat, akik gyűjtőivek birtokában vannak, hogy azokat adományaikkal, vagy esetleg gyűjtéseikkel együtt mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

— **A harmadosztályú kocsik gyorsvontata.** Az államvasutak igazgatósága ez év elején kísérletképpen több vonalon harmadik osztályú kocsit is csatolt a gyorsvontatokhoz. A kísérlet bevált és az igazgatóság elhatározta, hogy ősztől kezdve valamennyi gyorsvontat harmadik osztályú kocsival fog járn.

— **Asta Nielsen-esték.** — **Kinema-szkecs.** A Modern Mozinak érdekes és szenzációs estéi lesznek ezen a héten. Ma és holnap este a mózi világprimadonnája, Asta Nielsen szerepel az „Apák büne” című nagyhatású drámában, jul. 3-ikán és 4-ikén, esütörtökön és pénteken pedig a budapesti Apolló-projektograf vendégszerepel a „Házasodik az uram” című roppant tetszést aratott bohózatos kinemaszkecsesével, amely mózi műfajt most látjuk először Nagybecskereken. A kinemaszkecs előadására már most előreválthatók a jegyek.

— **Uj polgári iskola Torontálban.** Szeptember 1-én Torontálvásárhelyen államsegélyvel községi polgári iskola nyílik meg. Egyelőre az első osztály nyílik meg s az iskola évről-évre lesz a további osztályokkal fejlesztve. Az iskolába egy rendes és egy segédtanári állásra már ki is írták a pályázatot.

— **Fölvétel a gyertyamosiak szegedi konviktusaiba.** A gyertyamosi magyar nyelv terjesztő egyesület Szegeden két fiúnevelő-intézetet tart fenn és pedig a Szent-háromság-utca 9. szám alatt Römer Péter áll. főgimn. hittanár igazgatása alatt és a Kossuth-utca 25. sz. alatt dr. Lippay György áll. főgimn. rendes tanár vezetése mellett. Azon szülők vagy gyámok, kik fiaikat ez intézetek valamelyikébe felvétetni óhajtják, ebbeli szándékukat július 31-ig jelentésük be a két igazgatóság bármelyikénél írásban. E kérvényhez melléklendők a már a szünnapokban eszközöndő iskolai beiratás céljára is szükséges okmányok, u. m. keresztlevél, iskolai bizonyítvány és oltási, vagy újraoltási bizonyítvány. Az ellátási díj mindkét intézetben egyformán évi 400 (négy száz) korona és ezenfelül 35 korona mint felvételi díj szerepel. A fizetett díjak fejében a növendékek részére lakás, élelmezés, mosás, fűtés, világítás és tanári felügyelet jár. A ruházat, tandíj és egyéb iskolai kiadások külön terhelik a szülőket. A növendékek egyenruhát kötelesek hordani. Az intézet célja az idegenajku tanulók megmagyarosítása lévén, ugy a magyar nyelv, mint a magyar szellem ápolása tekintetéből is a társalgási nyelv a magyar. Mindkét intézet felett a főfelügyeletet a tankerületi kir. főigazgatóság, egészségügyi tekintetben pedig Szeged szab. kir. város tisztii főorvosa gyakorolja. Prospektussal az igazgatóságok bármelyike készséggel szolgál.

— **Gépészek vizsgája.** A gőzgépkezelők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden július hó 6-ik napján d. e. 9 órakor a szegedi felső ipariskolában fognak megtartatni. A vizsgálati kér-

vények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Boldogasszony-sugárut 18.) beküldendők.

TAJEKOZTATO.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként délután 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltetnek.

Július 7. Rendkívüli megyei közgyűlés.

14. Közig. bizottság ülése.

TÁVIRATOK.

Az új balkáni háború.

Háború hadüzenet nélkül. — Folynak az ütközetek. — A szalonikii bolgár helyőrség. — Orosz figyelmeztetés. — Áresés a tőzsdén.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Balkánon hadüzenet nélkül újra kitört a háború. A bolgárok az egész vonalon megtámadták a szerbeket és a görögöket s már több helyen nagy és véres csaták folynak az egykori szövetségeseik között. A bolgárok azért léptek föl támadólag, mert a diplomáciai tárgyalások eredményét magukra nézve hátrányosnak látják s a huzavonának a fegyveres föllépéssel véget akarnak vetni.

Az új balkáni háború mai eseményeiről jelentéseink a következők:

Háború hadüzenet nélkül.
Folynak az ütközetek.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a király elnöklésével ma minisztertanács volt, amelyen a minisztereken kívül jelen volt a trónörökös és György herceg is. Belgrádban a lakosság igen elkeseredett a bolgárok ellen s a bolgároknak hadüzenet nélkül való támadását a legkomolyabb oknak tartják a háborúra.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Üszkübből sürgönyzik Párisba: **Nyolc bolgár hadosztály tegnap megkezdte a támadást az egész vonalon a szerbek ellen. A szerbek részéről a tüzéség és gyalogság vesz részt a harcban. A harc egész nap igen véresen folyt.**

Budapest, jul. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: **A szerb csapatok Isztipnél áttörték a bolgár sereg centrumát. A harc igen elkeseredetten folyik.**

Budapest, jul. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: A görög csapatok a Mestyan-folyón keresztül akartak hatolni, hogy hatalmukba kerítsék a Xeresdramai vasutvonalat. A bolgár csapatok szembeszálltak velük. A harc folyik.

Egy másik szófia távirat szerint a **Mestyan-folyó melletti harc rendkívül véresen folyik. A szerbek felgyújtották Lesterát, amire a bolgárok Isztip megtámadásával feleltek.**

Budapest, jul. 1. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szófiából sürgönyzik: A

bolgárok az egész szerb-görög arcvonalon megkezdték az előrenyomulást.

Egy belgrádi távirat megerősíti, hogy a bolgárok a görög hadállásokat az egész vonalon megtámadták.

A szaloniki bolgár helyőrség.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szalonikiból sürgönyzik, a görög hatóság tegnap fölszólította a bolgár helyőrséget, hogy egy órán belül szolgáltatassák át fegyvereiket. Mivel a helyőrség fegyvereit a kitűzött idő alatt nem adta át, a görög katonaság lövöldözni kezdett a bolgárokra. Erre a bolgár helyőrség megadta magát.

Orosz figyelmeztetés.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A szófiai, belgrádi és athéni orosz követek az utolsó komoly figyelmeztetést intézték a három ország kormányaihoz, hogy azonnal szüntessék be az ellenségeskedést. Egyben sürgetik, hogy a miniszterelnökök utazzanak a szentpétervári konferenciára.

Áresés a tőzsdén.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A háborus hírekre ma az értéktőzsdén az értékek 3—5 koronát estek. A déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 814, Osztrák Hitel 618, Koronajáradék 81.05, Jelzáloghitelbank 416, Leszámitoló Bank 505, Hazai Bank 277, Magyar Bank 534, Rimamurányi 681, Salgótarjáni 745, Közuti Vasut 633.50, Villamos Vasut 355.50.

A király Wallseeben.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma reggel 7 óra 35 perckor Wallseebe utazott.

Tisza István gróf gyásza.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Néhai Tisza Kálmán özvegye született Degenfeld grófnő, Tisza István gróf miniszterelnök édesanyja tegnap Kocsordon meghalt.

A király Tisza Kálmánné elhunyt alkalmából a következő sürgönyt intézte Tisza István grófhhoz:

„Mély sajnálattal értesültem édesanyja elhunytáról. Szívükből jövő legmélyebb részvételem fejezem ki önnek.“

A miniszterelnök mandátuma.

Budapest, jul. 1. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Fábrý Sándor, az aradi választás elnöke táviratilag értesítette Tisza István gróf miniszterelnököt megválasztásáról. A miniszterelnök megköszönte az értesítést és kérte, hogy a mandátumot küldje el postán Gesztre, ahol most családi gyásza miatt tartózkodik.

TŐZSDE.

(Arak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11.29
Buza (1914. áprilisra)	11.78
Rozs (októberre)	8.90
Zab (októberre)	8.59
Tengeri (júliusra)	7.65
Tengeri (augusztusra)	7.85
Tengeri (1914. májusra)	7.44

Közgazdaság.

Torda ünnepe.

— Az első országos vásár. —

— jul. 1.

Említettük, hogy a kereskedelmi miniszter Torda községnek, dr. báró Pap Géza, a kerület országgyűlési képviselőjének közbenjárására országos vásárt engedélyezett.

A község első országos vásárját most június 28-ikán tartotta meg s a község lakossága megragadta ezt az alkalmat, hogy lelkes ünnepléssel rója le háláját egyrészt Pap Géza báró iránt, másrészt a vármegye vezetői/irányában, akik szintén mindig szeretettel istápolták ennek a törekvő, derék torontáli magyar községnek az érdekeit.

A tordaiak meghívták ünnepükre Pap Géza bárót, dr. Dellimanics Lajos főispánt, Jankó Ágoston alispánt, akik a rossz időjárás dacára is megjelentek a tordaiak ünnepén. Velük ment még ki Marton Andor gazdasági egyleti főtitkár, Gáspár Ernő gazdasági felügyelő, Halász segédfelügyelő, dr. Soós Ferenc árvaszéki ülnök, dr. Tóth Béla tb. főszolgabíró.

A vendégeket reggel 9 órakor a község határában fogadták a tordaiak száz főnyi lovasbandériummal, amely a lóra termett magyar legényekkel, százlókkal, pántlikákkal pompás színes látványt nyújtott. A bandériumot Berger Árpád szervezte és vezette. A fogadtatásnál képviseltette magát még Basahid községe is egy husztagu küldöttséggel. Azonkívül nagy kocsitábor jelent meg s vagy 85 kocsiból álló kocsisír növelte a mozgalmaságot.

Viharos éljenzés zúgott föl, mikor a vendégek megérkeztek a határba. Itt Bezdán József tordai esperes-plébános üdvözölte lelkes beszéddel a vendégeket s megköszönte Pap Géza bárónak, hogy ki- eszközölte a községnek az országos vásárt, amelyet már olyan régen s annyian várnak.

Ezután a vendégek a határból egyenesen kimentek a vásárra s azt behatóan megtekintették, teljes megalégedésüket fejezve ki a tapasztaltak fölött.

Délben díszbéd volt, amelyen az első felköszöntőt dr. Bogner János tordai jegyző mondotta a kereskedelmi miniszterre a vásár engedélyezéséért. Bezdán József esperes a főispán, alispán és Pap Géza báró képviselőnek a község iránt mindenkor tanúsított jóindulatát méltatta.

Miután egy a főispán, mint az alispán, valamint báró Pap Géza meleg szavakkal megköszönték az ovációt. Berger Zsigmond Marton Andor főtitkárt és a vendégeket köszöntötte föl, amire Marton Andor főtitkár válaszolt s hangoztatta, hogy ezután is szeretettel támogatja a község gazdasági ügyeit. A vendégek nevében még fölszólalt Szávits Szilárd basahidi jegyző is, aki megköszönte az impozáns fogadtatást s kiemelte azt a jó, barátságos viszonyt, amelyet a tordai magyar a szomszédos más nemzeti-ségű községek lakosságával főtart.

Az ebéd után, amelyen szakadatlanul megnyilvánult az ováció a szeretett képviselő, Pap Géza iránt, délután állatdíjazás volt, amelyre egy a községből, mint a környékről számos jószágot hajtottak föl.

Délután 4 órakor a vendégek megújuló lelkes ováció mellett elutaztak Tordáról.

780. Bvk. 1913. sz. 369—1

Árverési hirdetés.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1913. évi 8619. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi V. 8619. számú végzése folytán Landler Ödön javára 241 korona tőkekövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1913. évi május hó 26-ik napján felülfoglalt és 4000 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken Nitzky-

utca 3. sz. a. leendő megtartására határidőül 1913. évi július hó 9. napjának délután 5 óra kitűzetik, az 1913. évi V. 1154/2. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: favágó motor.

Nagybecskereken, 1913. évi június hó 20. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

Torontálvármegye alispánjától.
17794—913. szám. 367—1.1

Pályázati hirdetés.

Nagykikinda r. t. városnál üresedésben levő városi állatorvosi állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalma az 1912. évi LVIII. t.-c. rendelkezéséhez képest évi 2000 korona kezdő fizetésből és egyelőre 540 korona laktérből áll.

A megválasztandó állatorvos mihelyt a vágóhid felépítették, állandóan a vágóhídon köteles lakni és így a laktér csak addig illeti meg, míg a köztvágóhídon a lakása kiépítettik.

Köteles továbbá a megválasztandó állatorvos a köztvágóhídi állatorvosi teendőknél kívül mindazon állatorvosi teendőket végezni, amelyeknek végzését a most érvényben levő, valamint az újonnan alkotandó, illetve módosítandó szervezési szabályrendelet hatáskörébe utal.

Felhívom tehát mindazon állatorvosi oklevéllel bíró egyéneket, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi működésüket és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi augusztus hó 10-ig hozzám nyújtsák be.

Kelt Nagybecskereken, 1913. évi június hó 16-án.

Az alispán helyett:
Vinczichidy, vm. főjegyző.

Most jelent meg

SOMFAI JÁNOS ÚJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ES NEHÁNY NOVELLA

Ara bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „Torontál“ szerkesztőségében és kapható minden könyvkereskedésben.

142—x.78

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi május hó 1. napjától.

É R K E Z I K.		óra	perc
Nagybecskereki pályaudvarra.			
Temesvár—Versec—Zombolyáról délelőtt		9.28	
Pancsováról délután		7.04	
Budapest—Szegedről reggel		6.20	
Budapest—Szegedről délután		3.15	
Szegedről délelőtt		9.34	
Szegedről este		7.19	
Budapest—Nagykikindáról este		9.21	
Szécsányból este		6.40	
Szegedről délután		4.50	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.			
Zsomb.—Versec—Alibunár—Temesvárról este		8.16	
Módosról reggel		6.56	
Pancsováról reggel		8.28	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel		8.23	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután		4.10	
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este		9.34	
Szécsányból este		6.27	

I N D U L.		óra	perc
Nagybecskereki pályaudvarról.			
Pancsovára délelőtt		8.10	
Pancsovára este		5.40	
Szeged—Budapestre reggel		7.20	
Szeged—Budapestre délelőtt		11.27	
Szeged—Budapestre este		7.27	
Szegedre délután		1.17	
Szeged—Nagykikinda—Budapestre reggel		6.21	
Karlovára délelőtt		10.00	

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.			
Zsombolya—Temesvár—Versecre délután		4.20	
Temesvár—Versecz—Antalfalva—Pancsova—Alibunára reggel		3.33	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel		2.26	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt		11.55	
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután		5.25	
Módosra reggel		6.56	
Zsombolyára délelőtt		10.59	

1057—1913. tkvi sz.

370—1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Várady Imre nagybecskereki ügyvéd által képviselt Pivarszki Istvánné nagybecskereki lakos végrehajtónak, Piszárov Lukács botosi lakos végrehajtást szenvedett elleni 240 kor. tőke és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében, nemkülönben az 1881. évi LX. t. c. 166. és 167. §-ai alapján ezennel csatlakozottnak kimondott Antalfalvai Bank r. t. 600 K. tőke s jár., Friedmann Alfréd nagybecskereki lakos 791 K. tőke s jár., Ignity Istvánné szül. Piszárov Jéla botosi lakos 600 K. tőke s jár. követelésének behajtása végeit a pancsovai kir. törvényszéknek és a perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén a botosi 167. számú betétben Piszárov Miksa egyedüli tulajdonául felvett:

1. A I. 1. sorsz. 990. hrsz. 763 □-öl kert a beltelekben s a 2. sorsz. 991. hrsz. 507. ö. i sz. ház 61 □-öl udvarral a beltelekben egészben 487 K. 2. A II. 1. sorsz. 3474/2. hrsz. Máli ugár és Szeliste III. Flur dülöbéli 1135 □-öl szántó és a 2. sorsz. 3475/1. hrsz. Máli ugár és Szeliste III. Flur dülöbéli 1 hold 254 □-öl szántó egészben 451 K. 3. A III. 1. sorsz. 3694/2. hrsz. Máli ugár és Szeliste III. Flur dülöbéli 3 hold 218 □-öl szántó és 2. sorsz. 3703/2. hrsz. Máli ugár és Szeliste III. Flur dülöbéli 361 □-öl rét egészben 1351 K. 4. A + 1. sorsz. 1569. hrsz. Vinográdi do Tomasovacza dülöbéli 1298 □-öl szántó egészben 319 K. 5. A + 2. sorsz. 2748/1. hrsz. Livade II. Flur dülöbéli 2 hold 1599 □-öl szántó egészben 913 K. 6. A + 3. sorsz. 4068/2. hrsz. Kurkovacza és Velike nyive IV. Flur dülöbéli 2 hold 1044 □-öl szántó egészben 385 K. 7. A + 5. sorsz. 6279/1. hrsz. dolyne polye I. Flur dülöbéli 3 hold 71 □-öl szántó egészben 629 K. becsáron nyilvános árverés útján el fognak adatni. Megjegyzetjük, hogy az árverés az összes ingatlanokra C. 16 sorsz. a. Piszárov Lukács botosi lakos javára bekebelezett szolgálmi jogot nem érinti.

Amennyiben azonban e szolgálmi joggal terhelt ingatlan a szolgálmi jog fentartásával oly árban adatnék el, mely a szolgalmi tkvi bejegyzését megelőző tehertételek fedezete szempontjából ezennel 40000 koronában megállapított összeget meg nem ütné, az árverés hatálytalaná válik és az ingatlan a szolgálmi jog fentartása nélkül nyomban elárvereztetik.

Határnapul 1913. évi augusztus hó II. napjának délelőtti 9 órája Botos községházához kitűzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alul is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át a venni szándékozók készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. sz. I. M. rendelet 8-ik §-ában jelzett óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

A kir. kincstár, valamint az 1889. évi 30. t. c. 10. §-ának 2. bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. évi XXIII. t. c. alapján alakult Központi Hitelszövetkezet bánatpénzt letenni nem kötelesek.

Köteles a vevő, ha magasabb ígéretet tett a becsárnál, az 1908. évi XLI. t. c. 21. §-a értelmében a letett bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, ellenkező

esetben ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, mely haladéktalanul folytatatik, részt nem vehet.

A fenti ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

A vevő köteles az árverési vételárát két egyenlő részletben, és pedig az elsőt 15 nap alatt, a másodikat 45 nap alatt az árverés jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal együtt, az antalfalvai kir. adóhivatal, mint bírósági letétpénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog becsatolhatni.

Árverési kivonat:

1. A vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

2. A vevő az ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedése után lép, de annak haszna már az árverési naptól fogva őt illeti. Amennyiben azonban az ingatlan haszonbérbe volna adva, csak a gazdasági év végétől.

3. A vevőnek a vételi bizonylat csak akkor fog kiadatni, ha az árverés napjától számított 15 nap alatt a végrehajtási novella 27. §-ának megfelelő utóajánlat nem tétetik.

4. A tulajdonjog csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog hivatalból a vevő nevére bekebelezetni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1913. évi március hó 3-án.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

3321—1913. tkvi szám.

324—1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szelkity Szvetozár felsőttebei lakos végrehajtónak Radlovaeski Teja felsőttebei lakos végrehajtást szenvedő ellen 407 korona tőkekövetelés és jár iránt folytatott ügyében az árverést elrendelte

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő felsőttebei 386. számú tkvben A + 3. sor, 5212/b. 2. hrszám alatt felvett 1110 □-öl területű gyümölcsösökert 280 korona kikiáltási árban, az ugyanazon számú tkvben A + 4. sorszám alatt 5213/b. hrsz. alatt felvett 1110 □-öl szőlő 560 korona kikiáltási árban és a felsőttebei 1203. A. I. sor. 751. hrszám alatt felvett 144 □-öl területű udvar a rajta épült 385. ö. i. számú házzal együtt 872 korona kikiáltási árban az 1913. évi július hó 17. (tizenhét) napjának délelőtti 10 órajakor Felsőttebe községházánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

Árverezni kívánó tartozik az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni és nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék tkvi irattárában, kifüggesztési tábláján és Felsőttebe községházánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1913. évi április hó 13. napján.

Folkusházy s. k.
kir. törvényszéki jegyző.

Perjámosi járás főszolgabírájától.

4762—912. szám.

362—2.2

Árlejtési hirdetmény.

Az ujszentpéteri róm. kath. kegyuri templom, paplak és mellék helyiségeinek körülbelül 8000 korona költséggel leendő tatarozására árlejtést hirdetek az alábbi feltételek mellett:

1. Az ajánlattevők kötelesek Ujszentpéter község pénztárában, mint letéti pénztárban 800 korona bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni s ennek megtörtétét az ajánlathoz mellékelni letéti nyugtával igazolni.

2. A zárt írásbeli ajánlatok folyó évi július hó 15-én d. e. 10 óráig a perjámosi főszolgabírói hivatalhoz beadandók, hol azok tüstént nyilvánosan felbontatnak s a munkálattal a legolcsóbb ajánlattevő fog megbízatni.

3. A kegyuri épületeken azon tatarozások eszközöndők, melyek a 2048 912. számú főszolgabírói véghatározattal a hatósági szakértő költségvetéséből teljesítendőnek mondattak ki.

A költségvetés és határozat a perjámosi főszolgabírói hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

4. Ajánlattevő köteles a kézinapszám és fuvarra elkülönített, a többi munkálatra és anyagra szintén elkülönített tétel alatt ajánlatot tenni, miután ennek költségei külön kötelezeteket terheli.

5. A tatarozási munkálatok az ajánlatok felbontása után körülbelül 6 hét múlva akkor kezdendők meg, mikor a felmerült költségek a kötelezett kegyuraktól behajtottak.

6. Jelen árlejtési hirdetménynek a Torontál, Torontaler Nachrichten és a Vállalkozók lapjában történt kétszeri meghirdetéséért járó hirdetési díjat, valamint a munkálatok felülvizsgálatával megbízandó hivatalos szakértő költségeit, ugyszintén a felmerülő bélyegköltségeket a megbízott vállalkozó lesz köteles fizetni, miert ezen összegek az ajánlattételnél számlásba veendőek.

7. Kereseti összeg $\frac{3}{4}$ része a munka teljesítése után azonnal, a fennmaradó összeg és bánatpénz a hatósági felülvizsgálat után a szakértő véleményéhez képest lesz a megbízott vállalkozónak kiutalva.

8. Kellő időre be nem adott s az ismeretelt feltételeket mellőző ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Perjámos, 1913. évi június hó 25-én.

Dr. Sal, főszolgabíró.

Eladási ajánlat.

Helyben egy jó forgaimu utcában minden üzletnek alkalmas

ház,

az udvarban főbb kényelmes lakással

371—2.1

kiadó.

A ház bérlete 200 korona.

Örökáron szabadkézből is eladó

Ugyanezen ház helyen egy tágasabb kert is van.

A fizetési feltételek, valamint a ház ára

Sztaits Milan

korcsmárosnál a Buza-téren megtudható.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál”

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legjobb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében